

МУАЛЛИФДАН

Бобур мирзонинг ҳаёти ва фаолиятига оид мавзулар уммондай чексиз. Бу уммонда ўнлаб, юзлаб адабий кемалар сузиши мумкин. «Юлдузли тунлар» ана шу мажозий кемалардан бири тарзида юзага келди. Уни 1972-йилда илк бор ёзиб нашрга топширганимда тоғдай бир юк елкамдан тушгандай бўлган эди.

Лекин мустабид тузум тазйиқи остида роман олти йил чоп этилмай ётди. Бу йиллар давомида ўша залварли юкни яна елкамда кўтариб юргандай бўлдим. Қўлёмани кўпгина масъул мутасаддилар, катта академиклар ўқиб фикр айтишди. Чоп этиш масаласи Қизил империя марказининг рухсати билангина ҳал этилиши мумкин экан. Қўлёманинг сатрма-сатр таржимасини Москвада ҳам ўқишиб, ёзма тақризлар беришди.

Хилма-хил фикр ва мулоҳазалар чангалзоридан тиканларга тирналиб ўтдим, йўлимдан адашиб кетмаслик учун доим тарих ҳақиқатига, хусусан — «Бобурнома»дай асл манбаларга таяндим. Олти йил давомида романга киритган янги таҳрирларим кўпроқ унинг бадиий нуқсонларини тузатишга, тарих ҳақиқатини чуқурроқ очишга қаратилди.

1979-йилда раҳматли Шароф Рашидовнинг ёрдами билан роман китоб бўлиб чиқди. 1981-йилда унга Давлат мукофоти ҳам берилганлиги мустабид тузум золимларининг қаҳрини келтирган бўлса керак. Улар «пахта иши», «ўзбек иши» деган даҳшатли тухматлар даврида Амир Темур ва Бобур мирзога қарши янги ҳужумлар уюштириб, мени ҳам роман билан бирга лойқа селлар гирдобига тортиб тушуришга уриниб кўрдилар.

Лекин жамоат фикри уйғонган, истиқлолимиз тонги отаётган пайтлар эди. Президентимиз Ислон Каримов Ўзбекистонга раҳбар бўлган кундан бошлаб тарихий адолатни тиклашга жуда катта эътибор берди. Дилимизда армон бўлиб юрган эзгу орзуларнинг ушалиши учун энди имкон яратилди.

Бундан эллик йил бурун талабалик йилларимда Бобур мирзога ихлосмандлик менда Амир Темур асос солган сулолага қизиқиш туфайли бошланган эди. Бобур мирзо темурийлар сулоласини ҳалокатдан қутқариб, асрдан-асрга, мамлакатдан-мамлакатга олиб ўтганлиги, бу улуғ сулола Ҳинд заминидан яна уч юз йилдан ортиқ давр сурганлиги ўша йиллардаёқ дилимда ҳайрат ва ифтихор туйғусини уйғотган эди. Кейинчалик «Темур тузуклари» билан танишганимда соҳибқироннинг васиятларига ва улуғ бунёдкорлик анъаналарига Бобур мирзо астойдил амал қилгани жуда кўп тарихий воқеаларда кўзга ташланди. «Темур тузуклари»ни «Бобурнома»га қиёслаб ўқиганимда уларнинг орасида руҳий ва услубий яқинлик борлигини ҳам сездим.

Аммо шўро даврида бу ҳақиқатларни ёзиш — арининг уясига чўп тиқиш билан баробар эди. Чунки шўролар ҳар гал Амир Темурга қарши ҳужум уюштирганда нуқул Бобур мирзони унинг ёнига қўйиб қоралашарди. Бу ҳужумлар эллигинчи йилларда Бобур асарлари мактаб дарсликларидан чиқариб ташланганда бир хуруж қилган, етмишинчи йилларда «Темур